

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten lehti. Naiskannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai One Western Workmen's Pub. Co:n kustantamana.

Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran.
Naimallimokuksista \$1.00 ensimmäiseltä tuu-
malta ja 50 senttiä jokaiselta seuravalta lisä.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN

1 vuosikerta \$1.00, puoli vuotta 60c
CANADAAN
1 vuosikerta \$1.25, puoli vuotta 75c
SUOMEEN
1 vuosikerta \$1.50, puoli vuotta 80c

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE.)

Organ of the Finnish Working Women in
America. Published every Tuesday by The
Western Workmen's Publishing Co.
Advertising rates 50c per inch per insertion.

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year \$1.00, 6 months 60c

IN CANADA:

One year \$1.25, 6 months 75c

IN FOREIGN COUNTRIES:

One year \$1.50, 6 months 80c

ADDRESS:

TOVERITAR

Box 99, Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th,
1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
Under the Act of March 3rd, 1879.

TOIMITUS

Selma Jokela-McCone

231½ Oak St., Portland, Ore.

Toverittaren yksityisnumeroiden
hinta on viisisenttiä kappale pai-
si niputtain ostain, jolloin ne ovat
(viisi kappaletta ja siitä ylös-
päin) kaksi senttiä kappale.

Toverittaren tilaajaluettelo osoit-
taa seuraavaa:

Uusia tilauksia 75
Uudistuksia 28
Katkennut 46

PAKINAA---

Vähän yhtä ja toista

Minut valtaa toisinaan niin kova
kuume, otin tuota, eikä se tunnu
tesautuvan kalkistellen kuhnina py-
tyssäkään vaikka olen sitä jo ko-

KAHVI-JUTTUJA

Jopa pani Toverittaren viime viik-
kon tilaajaluettelo Selma-tähti hy-
myilemään. Tällä tavalla kukaan
vaan parannetaan menoa joka viikko,
niin kyllä siitä lopulta hyvä tulee.

Uusia tilauksia on viime viikolla
tullut 115, siis 28 enempi kuin edelli-
sellä viikolla. Uudistettu myöskin on
38, siis 7 enempi kuin edellisellä vii-
kolla ja katkennut on 36, siis neljä-
toista vähempi kuin edellisellä viikol-
la.

Kas sillä tavalla! Pitäkää päälle
vaan ja parantakaa.

Toisessa paikassa tätä lehteä kysyy
(Täi) Helena sellaista reseptiä, mil-
lä saisi sellaiset naiset, jotka eivät
vielä lue Toveritarta, sitä lukemaan
ja tilaamaan. Niitä potilaita on mo-
nentia, joita valvua lukuhalutto-
muus, joten on vaikea antaa sellaista
reseptiä, joka kaikille sopisi. Muuta-
miä auttaa se, jos heille sanoo, että
Toverittareissa heitä haukutaan, toi-
set taas saa uteliaaksi sillä, jos sa-
noo heille, että Toverittareissa heitä
kehutaan. Kummassakaan tapaukses-
sa ei ole tarvia valehdella, sillä To-
verittareissa tehdään kumpaakin —
kiitetään ja haukutaan aina tarpeen
ja totuuden mukaan. Joillekin auttaa
se, että antaa heille Toverittaria lue-
tavaksi. Emäntiä voi innostaa Kodin
Osastolla, nuoria nuorten osastolla
jne.

Toverittaren kirjeenvaihtajat ja a-
vustajat ovat lisääntyneet suhteelli-
sesti paljon nopeammin kuin lehden
tilaajamäärä on kohonnut, joten al-
kaa olla ahtaat tilat. Nyt jo tarvitsi-
si lehti laajentaa — eikä vilvy kau-

keillut ja reistaillut viitisen vuotta.
Mahtanette kysyä mikä se semmoi-
nen kuume on joka on niin itsepäi-
nen. Kuulkaas nyt kun teille kuu-
kaan: Se on lukemisen ja kirjotta-
misen kuume, joka ei näytä muulla
asettavan kuin, että töherrän mustaa
valkean päälle, ja sitten näin tal-
vella kun tiet on toisinaan lumi
tukkinut ja toisinaan korkea vesi on
haitannut, ettei posti pääse jokapäi-
vä kulkemaan, niin olen niin sano-
mattoman kuumeinen, kun ei Toveri-
tarta ala kuulua, jonka kyllä sama-
na iltana silmäillen, ettei siihen toise-
le paljon ole ottamista. Sen sation,
että oppimista ja ravintoa siitä saapi
moninkerroin sen dollarin edestä mi-
tä se vuosikerta maksaa.

Sitä vaan olen tuumannut monta
monista kertaa tuon paksun päävärk-
kin ympäri, millä ihmeellä saisi näi-
tä tämän kylän nalkkosia seura-
maan alkaansa ja tilaamaan sekä lu-
kemaan puoluelehtiä etenkin Toveri-
tarta. Ei, en minä vaan ymmärrä
pyydin, että, jos toimitus viksaisi
minulle nyt semmoisen lääkereseptin
niin koetan sen sitten tunnollisesti
täyttää vaikka tosin kyllä olen kaik-
kia lääkeannos puuha vastaan. Mut-
ta asia on niin tärkeä, että siinä löy-
tyy koettaa kaikki saatavilla olevat
keinot, jos vaan tietää, että ne hyö-
dyttää asiata.

Olen monesti tarjonnut pientä kuu-
kausi julkaisua, että se olisi tarpeel-
linen tilata vaan siihen saapi vasta-
uksen mitäpäs sillä tekee kun ei
kumminkaan ole aikaa lukea.

Miten kauheata! Ei ole aikaa vä-
hääkään ravita kaihoavaa henkeä
lukemalla edes vähäsen! Onko se
edes totta? Niin on minulle sanottu
monta eri kertaa. Miten joutavaksi
tuntuu elämä, jos ei saisi lehteä
luettavakseen samoin kuin muutakin
kirjallisuutta. Kyllä se tuntuu aina-
kin minusta, että elämä ei ole elämi-
sen arvoista, jos ei saa muuta kuin
syödä, tehdä työtä ja nukkua. En voi
ajatellaakaan, että tämän lehden lu-
kijoista olisi yhtään moiseen elämään
tyytyväisiä, joka kerran ensinnä on
uskaltanut ruveta tilaamaan ja luke-
maan Toveritarta. Ja se olisi hartain
toivoni, että joukolla saataisiin pois
se epäilyksen verho pelkurien silmi-
tä, että kun tämä vuosi on lopussa
niitä vaan harvoin saataisiin laskea.

Tässä tuonnottain satuin juttusille
erään emäntäihmisen kanssa. Hän
ihmetteli, että miksikä nämä tämän

an ennenkuin sen laajennus tulee
välttämättömäksi, katsoen siihen mi-
tä kaikkia vaatimuksia lehdelle al-
taan tekemään. Mutta laajennus ei
voi tulla kysymykseenkään ennen-
kuin lehden tilaajamäärä on nykyi-
sestä kohonnut useammalla tuhan-
nella. Jos lehti nykyään jo valvoin
alkaa itsensä kannattaa, niin ei sovi
laajentaa ja kärsiä taas kustannus-
tappiota. (Muuten sivumennen sa-
noen, Toveritar taitanee olla ainoa
puoluelehti, joka itsensä jotakuinkin
kannattaa, ilman sivutuloja).

Kuten sanoin alkaa tlla käydä al-
taaksi tässä meidän rakkaassa To-
verittareissamme. Avustajien kirjo-
tuksia makaa ladottuna ja riippuu
tällä joutimukseen koukuissa odotta-
massa vuoroaan. Yhä enempi ja e-
nempi täytyy ladottaa pienemmillä
kirjasimilla ja pian täytynee koko
lehti ladottaa pienillä kirjasimilla.
Tämä lisää latomiskustannuksia. Siis
Toverittarelle on nopeaan hankitta-
va enemmän tilauksia. Toverittaren
tilaajamäärä on pikaisesti kohotetta-
va vähintään kuteen tuhanteen. Tä-
mä tulee länsipiirijäisten ottaa etu-
päässä huomioon, joilla Toverin
kustantaminen on sydäntä lähinnä, sil-
lä Toverittaren tarvitsee ei ainoas-
taan kannattaa itsensä, mutta vielä
tuottaa jonkun verran voittoaakin. Ym-
märrätekö? Ikävä sanoa, mutta lä-
nsipiirissä yleensä on vähemmän toi-
mittu Toverittaren levittämiseksi,
kuin muualla.

Tässä lehdessä on enemmän lyhy-
esti mainittu Toverin kustannuksella
ilmestyneestä kirjasta "Työväestö po-
liitikassa." Sittemmin olen saanut
valmiin kirjan katseltavakseni, joten
en malta olla siitä vieläkin mainit-
sematta, sillä se on kirja, joka olisi
jokaisen Toverittaren lukijan luetta-

paikkakunnan sosialistit pitävät ny-
kyiseen Euroopan sotaan että siihen
on rikasten syy ja se on niitten tah-
dosta ja niitten hyödyksi. Minä ajat-
telen niin, että ei sodasta kukaan
hyödy siellä ainoastaan rikotaan ja
hävitetään omaisuutta, ja kai se on
niin, että sodat ja taudit on meille
jokaiselle rangaistukseksi pahoista
toistamme, niinhän siinä pyhässä kir-
jassa sanotaan. Koetin nyt parhaani
mukaan selittää ystäväkseni miksi pidä-
me sen rikkaitten synä. He tarvit-
sevat uusia markkina paikkoja lisää-
ntyville tuotannolle ja toinen valta-
kunta tahtois anastaa toiselta myyn-
tipalkan mihin hän on tavaransa lä-
hettänyt ja siitä tulee riitä ja ym-
märehtehän, ettei nykyään vielä
hallitus valmista tavaroita markki-
noille myytäväksi, vaan ne valmista-
vat suuret rahamiehet tai niistä trus-
tutuneet kompaniat ja niitten saa-
lis pienenee, jos he menettävät mark-
kinapaikkansa.

Sinä minua ymmärryksen mu-
kaan on suurin syy nykyiseen sotaan.
Ja jos ette sitä vovi käsittää tällai-
senaan, niin kysykää semmoselta,
joka varmasti tiedätte sen teille
voivan selittää oikein perinpohjaises-
ti. Ja sitten eikös siitä nyt mieles-
tänne kukaan hyödy. Eikö Ameri-
kan rahamiehet ja niin sanottu Ame-
kan kauppa ole hyötynyt miljoonia
kun se on lähettänyt sinne sotatar-
peita sotiville valloille ja sanotaanpa
saksalaisten ja englantilaisten teh-
taillijointen hyötynneen huikeita sum-
mia samalla, kun muu väestö saapi
käräsi nälkää ja kurjuutta ja kantaa
päivän kuorman ja helteen.

Sosialistit tahtoisivat sodan kauhut
pois ja jos erimielisyyksiä tulisi, niin
eikö niitä voitaisi ratkaista samalla
tavalla valtakuntain välisiä asioita.
Kuin jos nyt sattuisi olla teillä jon-
kun raja naapurinne kanssa riita ra-
japalkasta maassanne, niin sen teille
lautakunta arvostelisi ja ratkaisisi
tai ylioikeus, johon tiedän ois tyy-
dyttävä.

Jos vaan tiedän, että jolloinkin us-
kallat lukea Toveritarta, niin alusil-
la senteillään tilaan sen sinulle puo-
leksi vuodeksi. Kyllä siellä on tää
peräsimessä joka panee asioista kuu-
salle, kun vaan uskaltan omalla jär-
jellään ajatella sen kuin lukee eikä
kiennä ja viennä sitä väärän mielen
jälkeen.

Näkemiin siis hyvästi.

HELENA.

va. Toverittaren lukijat nähkääs
ovat työväestöä ja jos ketään niin
juuri heitä tarvitaan politiikassa. Tä-
mä kirja tekee selvää siitä mitä työ-
väestö on lainlaadinnallisen toimlan
nau kautta saavuttanut ja mitä sen
on mahdollinen siitä tiettä saavuttaa.
Kirjan kirjottaja on Robert Hunter,
joka elämän työ on työväestön ase-
man ja käytännöllisen työväenliik-
keen tutkiminen ja tulkitseminen.
Kirjan on suomentanut W. N. Reivo.
Vaikkakin toveri Reivo on vielä ehkä
vähemmän tunnettu, niin siitä huoli-
matta voin sanoa, että W. N. Reivon
nimi takaa sen, että kirja on huolel-
isesti ja hyvin suomennettu. Ulko-
asultaan on kirja myöskin siistiä te-
koa.

Eräs tärkeä seikka on äskettäin
otettu pohdinnan alaiseksi. Se on
näyttämöidemme puhdistaminen por-
varillisesta roskasta ja niiden tilalle
työväennäytelmien ja yhteiskuntaolo-
ja valaisevien näytelmien asettami-
nen. Toivon, että asiasta pian tosi
tehtäisiin. Se antaisi ja avaisi sa-
malla monelle työväennäytelmien k'r-
jottajalle mahdollisuuden saada tuo-
teensa näyttämöille ja jatkaa työ-
tään edelleen. Voisihan meillä löy-
tyä kykyjä, jos vaan niille kyvyille
annettaisiin kehittymismahdollisuus.

Mutta vielä on eräs tärkeä, sanoi-
sinko kaikista tärkein asia, joka on
saanut hyvin vähän, tuskimpa ollen-
kaan huomiota osaksensa yleisemmäs-
sä merkityksessä. Lieneekö sitä
pohdittu missään puoluelehdessä ylei-
semmin (Toveritarta lukuunottamat-
ta) ja lieneekö siitä koskaan keskus-
teltu ainoassakaan piirikokouksessa
tai yleisessä järjestön edustajakoko-
uksessa. Se asia on sosiaalistinen las-
ten kirjallisuus.

Katsaus päivän tapahtumiin

Illinoisin valtion ylioikeus on äs-
kettäin antanut sellaisen tuomion, et-
tä naiset eivät saa äänestää ehdok-
kaita kansalliseen konventsiiniin, ei-
kä poliittisten valiokomitean eikä
vaalipiirikomitean jäseniä. Tämä
siis yhä enemmän rajoittaa jo en-
nesiään rajoitettua Illinoisin valtion
naisien äänioikeutta. Viimeksi tehty
rajoitus estää naiset saamasta mi-
ään kontrollia poliittisten puolueiden
joudossa. Naiset siis eivät voi puh-
distaa poliittikkaa vaikka tahtoisivat-
kin.

Oregonin valtion edustaja Yhdys-
valtain kongressissa on saanut edu-
settaviltaan kirjoita sotavarustelu-
syyntä, joista jokaisesta sadasta
on 99 sotavarustelua vastaan ja vain
yksi puolesta. Kirjeissä on hyvin
jyrkkää kieltä. Niissä sanotaan:
"Jos sinä äänestät sotavarustelujen
puolesta, niin me äänestämme sinua
vastaan." Sotavarustelua ei vastus-
ta ainoastaan lännen työväestö, mutta
myöskin suuri joukko liikemiehiä ja
-naisia. Samoin on laita Washingto-
nin valtiosta. Senaattori Jones Wash-
ingtonista, on saanut sotavarustelu-
vastaisia kirjoja alvan yhtä suuressa
määrässä kuin Oregoninkin senaatto-
ri. Länteläiset eivät halua sotava-
rustelua. He eivät pelkää "vihollis-
sen maahan hyökkäystä." Ainoastaan
pääpiitä puollustavat sotapuuhia.

T. k. 14 p. kutsuttiin ensimmäiset
miehet aseisiin Englannin uuden so-
tapolveluspakkolain nojalla.

Kymmenen prosenttia kuoleman ta-
pauksista Yhdysvalloissa aiheutuu
keuhkokuumeesta. Viimeisten viik-
kojen aikana on tämä prosenttiluku
muutamissa paikoissa lisääntynyt kak-
sinkertaisesti. Onpa se muutamissa
kaupungeissa mennyt edelle keuhko-
tauti ja sydäntautikuolemansyistä,
jotka taudit vievät suurimman luvun
uhreja.

Viisi miljoonaa galoona alkohoo-
lia lähetettiin Englantiin ja Ranskaan
New Yorkin satamasta viime viikolla.
Siis sodasta hyöttyvät tämän maan
viinakapitalistitkin.

Pommiräjähdyksiä, murhapolitoja
jne. on tapahtunut ympäri maata vil-

Piakkoin ilmestyy taaskin Lasten
Kevät, jonka tarkoitus on levittää va-
listusta kasvavaan työläisarmeijaan.
Sen levittäminen on äärettömän tär-
keä kysymys. Nyt jo olli osastojen
ryhdyttävä suunnittelemaan sen le-
vittämistä, ei ainoastaan sosialistien
keskuudessa, mutta kaikkialle, missä
suomalaisia lapsukaisia löytyy.

Kovin vähän on toimittu lasten
julkaisujen levittämiseksi menneisyy-
dessä. Sitä todistaa se hämmästy-
ttävän suuri määrä kysymyksiä, joita
minulle saapuu sosialistiosastojen jä-
seniltä, jotka tahtovat tietää minkä-
moisen julkaisu se Lasten Kevät, tai
se Lasten Joulu on, että onko se eri
julkaisu vai onko se vaan joku eri-
koinen numero Toveritarta.

Totta totisesti pitäisi s. s. osastois-
sa jokaisessa löytyä edes joku hen-
kilö, joka osaisi osaston jäsenistöä
selittää mitä lasten julkaisu ovat.

Viime Lasten Joulu meni ulos vil-
den tuhannen painos. Kovin pieni
määrä, katsoen siihen miten paljon
asuu suomalaisia niillä paikkakunnil-
la, missä on toimiva suomalainen so-
sialisti osasto olemassa.

Kyllä pitäisi saada Lasten Kevättä
levitetyksi kymmenen tuhatta tänä
keväänä. Piakkoin näette siitä ilmo-
tukset kaikissa puoluelehdissä.

Pukutyöläiset New Yorkissa ovat
taaskin voittamassa lakkonsa. Joka
on seurannut Toverittareissa julkai-
tua kirjoitusta "Lakkolaistyön päivä-
kirja," voi jotensakin käsittää mitä
lakko merkitsee New Yorkin puku-
työläisille. Kirjotus eli kertomus on
elävä kuva New Yorkin pukutyö-
läisten lakosta, joka käytiin työläis-
ten voitoksi muutama vuosi sitten.
Suurin osa näistä työläisistä on nai-
sia.

SELMA-TXTI.